

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ad Iesuitarvm Assertionēs, Ex Epistola Priori Divi Pavli ad
Timotheum, in Schola Dilingana disputatas, quibus totum
Papatum stabilire conati sunt, pia responsio**

**Bidembach, Wilhelm
Osiander, Lucas**

Tvbingæ

VD16 B 5358

Fidelis sermo, si quis Episcopatum, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36892

nissimum iisdem adimit: qui tribuit, non propterea ministerium Ecclesiasticum tribuit, hoc enim nusquam in nouo testamento Sacerdotium appellatur, nec ministri Sacerdotes, sed Apostoli, Prophetæ, Euangelistæ, Pastores, doctores, Episcopi dicuntur, vnus Ephes. 4. autem Sacerdos Christus, qui seipsum in ara crucis obtulit. Nec quisquam apud nos dixit, Sacerdotium tantum in concionando positum esse, alioquin omnes & singuli Christiani ad concionandum essent obstricti. Quo quid esset absurdius? cum Paulus manifeste dicat: Prophetæ duo aut tres loquantur, cæteri diiudicent. 1. Cor. 14.

De Pepuzianis quidem scribit Augustinus, eos tantum dare mulieribus principatum, vt sacerdotio quoque apud eos honorentur. Dicunt enim, Quintilæ & Priscillæ in ciuitate Pepuza, Christum specie fœminte reuelatum. Sed cum his portentosis Enthusiasticis nihil nobis est commune. Videant autem Pastores, ne ipsi denuo fœminam, & quidem meretricem, creent, non tantum sacerdotem, sed etiam sacerdotum Principem. Neque enim ipsis ignota esse arbitror Platinae historiã de Ioanne octauo: qui tam fecundus ac benignus pater extitit, vt etiam pepererit, & nouum morem explorandi sexum masculinum in Pontificibus post se reliquerit.

*nonnulli: hystoria
graphi de Ioanne
septimo, magister
meretricis, primum
pontificis curato.*

IESVITÆ.

EXCAP. III.

Fidelis sermo, si quis Episcopatum, &c.

Sino

I.

Sive cum Theophylacto, Beda & Oecumenio, Episcopi nomine, Presbyteros omnes comprehendamus, siue (quod Apostoli verbis, & interpretationi Chrysostomi & Ambrosij magis est consentaneum) tantum Antistites et Presbyteros illos, qui ab ipsis ad vicos & pagos vicinos, docendi gratia mittebantur, constat Presbyterorum inferiorum gradum, hic aperte non exprimi, non quod potestate pares sint cum Episcopis (ut cum Aetio iam olim damnato noui docent Evangelici) sed quia, quae de Episcopis praecipuntur, eadem ferè ceteris Presbyteris conueniunt:

Epiph. haeref. 75. Aug. haeref. 53. Dionys. Eccl. Hierarch. c. 5. & 6. Epiph. vbi supra. Cle- ment. epist. 1. ad Iacob. Anacle. epist. de Patriar. primaribus &c. Vrb. epist. de communi vita etc. Dama. epist. de Coepiscopis, Amb. in 12. ca. 1. ad Cor. Beda lib. 3. super Luc. c. 15. Theod. in 3. c. huius epist. Isidorus in quodam sermone habito in Synodo, Concil. Trid. sess. 23. cap. 4. & Can. 6. & 7.

vel quia tempore illo (teste Epiphanio) propter penuriam virorum & Ecclesiae inopiam, Episcopi Presbyterorum, Diaconi verò reliquorum ministrorum munera obirent. Episcopos autem esse primos Presbyteros, & institutione Christi reliquis Presbyteris, functione atq; dignitatis gradu superiores, compertum est. Illorum enim est (teste Dionysio) perficere, atq; Patres & Doctores (ut Epiphanius ait) Ecclesiae procreare, hi verò potestatem huiusmodi nullam habent: illi Apostolis (Clemente, Anacleto, Urbano, Damaso, Ambrosio, Theodoro, Beda, Isidoro, restibus) hi verò discipulis alijs succedunt.

RESPONSIO.

HIC iam, quod faustum foelixq; sit, ad Hierarchiam Ecclesiasticam deuenimus: pro qua Iesuitae tanq; pro aris & focis dimicant: quanq; de focis certè magis quam de aris sint solliciti. Vident enim, si ille, de humano ingenio confictus & falso sacer nuncupatus ordo concidat, futurum, ut culinæ ipsorum non

non minus quam glacies, frigeant: vident quam
 innumera ocioforum hominum turba, ad stiuam es-
 set ableganda, quæ iam sub septemplici clypeo sep-
 tem ordinum delitescens, abdomini suo viuít, iuxta
 illud Apostoli: Quorum Deus venter est. Vulgò Phil. 3.
 autem gradus, per quos ad Sacerdotij fastigium as-
 cenditur, numerantur hi: Ostiarius, Lector, Exor-
 cista, Acolutus, Subdiaconus, Diaconus, Presbyter.
 Hic autem supremus gradus adeo fecundus est, vt
 ex se alios septem, maiores se, progignat: sequuntur
 enim Episcopi, Archiepiscopi, Primates, Patriar-
 chæ, Cardinales, Papa: qui, vt glossa in proëmio
 Clementinarum habet, dicitur à, papæ, interiectio-
 ne admirantis, quia est verè admirabilis vicarius
 Dei in terris. Vnde dicit ille Anglicus in Poëtria
 noua: Papa stupor mundi. Et circa finem: Qui maxi-
 me rerum, nec Deus es nec homo, quasi neuter es in-
 ter vtrunq;. Ex qua glossa colligitur, totius ordinis
 Hierarchici supremum fastigium, hoc est, Papam,
 cum nec Deus nec homo sit, sed inter vtrunq; neu-
 ter, esse aliquid bono Angelo deterius. Inter hos au-
 tem siue septem siue quatuordecim, siue quocunq;
 numerare placet ordines, tres tantum sunt, quorum
 in scripturis noui testamenti habetur mentio, quor-
 umq; in Ecclesia vsus semper extitit, Diaconatus
 nimirum, Presbyterium, & Episcopatus. Hæc tamē
 duo postrema non ita subtiliter discernuntur, vt nō
 interdum alterum pro altero accipiatur: sic vt Epi-
 scopus & Presbyter non tam sint diuersarum fun-
 ctionum, quam ætatum nomina: cum Episcopus
 vel iuuenis vel senex esse possit, Presbyter autem,
 K. non.

non nisi senior. Et Iesuitæ ipsi fatentur, quæ de Episcopis præcipiuntur, eadem ferè Presbyteris conuenire. Ad hæc fatentur, olim propter penuriam viros, et Ecclesiæ inopiam, Episcopos Presbyterorum munera obire solitos. Simul ergo fateri eos necesse est, Ecclesiæ diuitias & viros Christianorum turbam, nõ aliquid vel Christi vel Apostolorum mandatũ hoc diferimẽ Episcopalis & Presbyteralis dignitatis peperisse. Cur igitur sui ipsorum mox obliuiscuntur, cum affirmant, INSTITVTIONE CHRISTI Episcopos reliquis Presbyteris functione atq; dignitatis gradu superiores esse: vbi autem, obsecro, Christus vnq; vnum verbum, vel vnum saltem tota de Episcopis vel Presbyteris protulisse apud Euangelistas legitur? Hic ad ineptam allegoriam, aut claudicantem similitudinem confugiunt. Episcopi (inquiunt) Apostolis, Presbyteri verò alijs discipulis, septuaginta illis scilicet, succedunt. O dictum acute. At si authores quæras huius *ἀλλ' ἰσὺς ἰσχυροῦς*, pro Christo tibi nescio quem Clementem, pro Mattheo Anacletum, pro Marco Urbanum, pro Luca Damasum, pro Ioanne Ambrosium, Theodoretum pro Paulo, Bedam pro Petro, Isidorum pro Iacobo substituunt. Sed age, condonemus hoc ipsorum nimiam & superstitosam erga Ecclesiasticos scriptores (quorum multa opuscula notha circumferuntur) reuerentiæ, condonemus antiquo, & multis seculis inueterato mori, pro scripturis Canonicis dubia incertæq; fidei scripta, hominum, nonnunq; dormitantium, allegandi. Hoc verò nullo modo excusari potest, quod impudenter vociferantur, esse damnatam,

& post

& post Aërium à nouis Euangelicis resuscitatam
 heresin, Presbyteros Episcopis potestate æquipara-
 re. Scimus quidem Epiphaniū nimis præcipitan-
 ter damnare, cum alia non impia, tum hoc etiam
 Aërii. Quid est (inquit Aërius referente Epipha-
 nio) Episcopus ad Presbyterum? Nihil differt hic
 ab illo: vnus enim est ordo, & vnus honor, & vna
 dignitas. Imponit manus Episcopus, ita etiam Pres-
 byter: lauacrum dat Episcopus, similiter & Pres-
 byter: dispensationē cultus diuini facit Episcopus,
 & Presbyter similiter: sedet Episcopus in throno,
 sedet etiam Presbyter, &c. Hunc sermonem furio-
 sum magis esse, quàm humanæ conditionis, pronun-
 ciat Epiphanius. Hunc sequutus ceu Abbreviator
 Hæreseōn Augustinus: Dicebat (inquit) Presbyte-
 rum ab Episcopo nulla differentia debere discerni,
 Modestius certè loquitur Augustinus quàm Epi-
 phanius, & Aërii dogma magis pro errore quàm
 pro hæresi habere videtur. Sed opponamus istis
 Hieronymum, ætate inter illos duos mediū, eru-
 ditione si non vtrisque, alteri tamen parem, ambobus
 certè non inferiorem, tum verò ipsorum Romanen-
 sium iudicio, dignitate illis tanto superioriorem, quàm
 to Galerus Cardinalitius Mitra Episcopali est ho-
 noratior. Hic igitur in Epistola ad Oceanum sic
 scriptum reliquit: In vtraque Epistola, siue Episcopi,
 siue Presbyteri (quancūq; apud veteres ijdem Presby-
 teri & Episcopi fuerint, quia illud nomen dignita-
 tis est, hoc ætatis) iubentur monogami in clerum
 eligi. Audis clarè asseuerantem Hieronymum eos-
 dem fuisse Episcopos & Presbyteros apud veteres.

Hi ergò veteres ex Iesuitarum sententia, fuerunt hæretici, fuerunt Aëriani, fuerunt noui Euangelici.

*Idem Comment. in Epistolam ad Titum
Cap. 1.*

Diligenter (inquit) Apostoli verba attendamus, dicentis : Vt constituas per ciuitates Presbyteros, sicut ego tibi disposui. Qui, qualis Presbyter debeat ordinari, in consequentibus differens, hoc ait : Si quis sine crimine vnus vxoris vir, &c. Postea intulit : Oportet enim Episcopum sine crimine esse, tanq̃ Dei dispensatorem. IDEM EST ERGO PRESBYTER, QUI ET EPISCOPVS, & antequam Diaboli instinctu, studia in religione fierent, & diceretur in populis : Ego sum Pauli, ego Apollo, ego autem Cepha, communi Presbyterorum consilio Ecclesie gubernabantur. Postq̃ verò vnusquisq̃, quos baptizauerat, suos putabat esse, non Christi, in toto orbe decretum est, vt vnus de Presbyteris electus superponeretur cæteris, ad quem omnis Ecclesie cura pertineret, & schismatum semina tollerentur. Putat aliquis non scripturarum, sed nostram esse sententiam, Episcopum & Presbyterum vnum esse, & aliud aetatis, aliud esse nomen officij, relegat Apostoli ad Philippenses verba, dicentis : Paulus & Timotheus serui Iesu Christi, omnibus sanctis in Christo Iesu, qui sunt Philippis, cum Episcopis & Diaconis, gratia vobis & pax, & reliqua. Philippis vna est vrbs Macedoniae, & certè in vna ciuitate plures, vt nuncupantur, Episcopi esse non poterant. Sed

Philip. 1.

Sed quia eosdem Episcopos illo tempore, quos & Presbyteros appellabant, propterea indifferenter de Episcopis, quasi de Presbyteris est loquutus. Ad huc hoc alicui videatur ambiguum, nisi altero testimonio comprobetur. In actibus Apostolorum scriptum est, quod, cum venisset Apostolus Miletum, miserit Ephesum, & vocauerit Presbyteros Ecclesie eiusdem, quibus postea inter cetera sit loquutus. Attendite vobis & omni gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos pascere Ecclesiam Domini, quam adquisiuit per sanguinem suum. Et hic diligentius obseruate, quomodo vnus ciuitatis Ephesi Presbyteros vocans, postea eosdem Episcopos dixerit. Si quis vult recipere eam Epistolam, quae sub nomine Pauli ad Hebraeos scripta est, & ibi aequaliter inter plures Ecclesiae cura diuiditur, siquidem ad plebem scribit: Parete Principibus vestris, & subiecti estote. Ipsi enim sunt, qui vigilanti animabus vestris, quasi ratione ^{inutile} reddentes, ne suspirantes hoc faciunt, siquidem hoc ^{multo} vtile vobis est. Et Petrus, qui ex fidei firmitate nomen accepit, in Epistola sua loquitur, dicens: Presbyteros ergo in vobis obsecro Compresbyter, et testis Christi passionum, qui & eius gloriae, quae in futuro reuelanda est, socius sum: pascite eum, qui in vobis est gregem Domini, non quasi cum necessitate, sed voluntarie. Haec propterea, vt ostenderemus apud veteres eosdem fuisse Presbyteros, quos & Episcopos: paulatim vero, vt dissensionum plantaria euellerentur, ad vnum omnem sollicitudinem esse delatam: Sicut ergo Presbyteri sciunt, se ex Ecclesiae consuetudine

K iij tudine

tudine ei qui sibi præpositus fuerit, esse subiectos, ita Episcopi nouerint, SE MAGIS CONSVETVDINE, QUAM DISPOSITIONIS DOMINICÆ VERITATE Presbyteris esse maiores, & in cōmune debere Ecclesiam regere, imitātes Moſen, qui cum haberet in potestate solus præſſe populo Iſraël, ſeptuaginta eleſgit, cum quibus populum iudicaret. Haſtenus Hieronymus.

Obſecro te, quisquis es pie Lector, poſco etiam à te impie Ieſuita, vt hæc dicta Hieronymi non tantum à verbis, quæ fanè proluxa ſunt, numeres, ſed à momento etiā atq; grauitate eorum ponderes. Primum claris verbis, non ſemel, ſed bis, ſed ter adfirmat: Eundem eſſe Presbyterū, quem & Episcopum. Deinde addit, hanc ſententiam non eſſe ſuam, ſed ſcripturarum: idq; authoritatibus tam Petri quam Pauli comprobat. Tertio demonſtrat, apud veteres quoq; eodem pro Episcopis & Presbyteris fuiſſe habitos. Poſtremo fatetur diſcrimen quidem factum eſſe inter Presbyterum et Episcopū, hoc autē factum eſſe nō dominicæ diſpoſitionis veritate, ſed conſuetudine, idq; tum demum, cum Diaboli inſtinctu ſtudia in religione fierent, ſcindereturq; (vt ille ait) ſtudia in contraria vulgus. Eant nunc Ieſuitæ, damnataq; hæreſeos, & noui neſcio cuius Euangelij arguant, qui docent, non eſſe diuerſos gradus Presbyteri & Episcopī in Eccleſia. Hæretici ergo erunt & noui Euāgelij ſectatores, veteres omnes, apud quos Hieronymus teſtatur, eundem eſſe Presbyterum, quem et Episcopum: Hæreticus eſt & noui Euāgelij Doctor, Paulus; Hæreticus eſt, & noui Euāgelij fautor.

fautor Petrus: Hæretica est & à vero vetusto Eu-
angelio aliena, veritas diuinæ dispositionis: denique
hæreticus est & noui Euangelij author Spiritus ipse
Christi, à quo afflatus, & ex quo loquuti Paulus &
Petrus, ex eiusdem instinctu & dictato scriptis pro-
diderunt, eundem esse Episcopum & Presbyterum.
En, quam pulchram telam Hæreticorum texant les-
suitæ?

Non possum omittere, quin & Lyrani expositio-
nem in hunc locum adferam. Dicunt (inquit) hinc as-
liqui, quod per Episcopatum intelligit Sacerdotis
um, quod est etiam officium intendendi salutem popu-
li sibi commissi, quia immediate post agit de statu
Diaconi. Et non est verisimile, quod scribendo de
statu Episcopi statim transiret ad statum Diaconi,
sacerdotio prætermissio. Et mox: Potest conueniens-
ter dici, quod instruit eum de utroque, sub nomine Ep-
iscopi Sacerdotis officium comprehendens: quia,
sicut est dictum, ad officium utriusque pertinet super-
intendere populo: magis tamen extensiuè ad offici-
um Episcopi, scilicet in tota Diocesi sua, ad officium
verò Sacerdotis, in vna Parochia, &c. Vides rursus
Lector, Lutheranos non propterea esse hæreticos,
quia Episcopum & Presbyterum apud Paulum pro
eodem habeant.

Sed age, fingamus & demus paulisper fuisse in
primitiua Ecclesia distinctos ordines & gradus
Presbyterorum atque Episcoporum, hodieque etiam ef-
se & permanere debere: num tamen propterea, qui
hodie his nominibus in Papatu appellantur, verè es-
sunt, quod dicuntur, Presbyteri & Episcopi, cum

nec

nec doctrina nec moribus tales sint, quales Paulus describit? Quorsum igitur opus est diu multumque disceptare, de ipsis nominibus & discriminatis gradibus Presbyterorum & Episcoporum? cum hodie in Papatu tales monstrari nequeant, qui id sint quod præ se ferunt, sed plerique (vt Seneca inquit) personam malint quam faciem. Itaque exhibeant nobis prius Iesuitæ veros Presbyteros & Episcopos, tum non tantum Episcopum Presbytero superiore agnosceremus & venerabimur, verum etiam, si sic ipsis placeat, utrosque tum Cardinalibus, tum Cardinalium creatori, summo Pontifici, antefereamus.

IESUITÆ.

Unius uxoris virum.

- II. Quando necessum fuerit, vt ex his qui mariti sunt, aut fuerint, aliquis fiat Episcopus, cauet his verbis Apostolus, ne is Digamus sit, sed vnus tantum expertus nuptias. Esse autem verba hæc hoc modo interpretanda, ex eodem Apostolo constat, cum paulo inferius eandem ferat legem de viduis, & ex Patribus ferè omnibus, Clemente scilicet, Siricio, Innocentio primo, Tertulliano, Hieronymo, Ambrosio, Augustino, Primasio, Sedulio, Anselmo, Haymone atque Patribus Concilij Agathensis: & ex Græcis, Origene, Epiphanio, Oecumenio, cum quibus Chrysostomus & Theophylactus numerandi sunt, qui, etsi quandam aliam attingant interpretationem, hanc tamen libentius amplectuntur. Sententia verò nouorum Evangelicorum, qui verbis his præcipi aiunt Presbyteris coniugium, Vigilantium.

Cap. 5. Clem.
Const. lib. 2, ca.
2, Serit. epist. ad
Hime. Tarracō.
Epist. Innoc. epi.
3, ad Exupe.
Leo epist. 82. ad
Anast. Thell.
episc. Zach. epi.
ad Bonifac.
Tertul. lib. 1. ad
uxorem, Hiero.